

Sygn. akt V CZ 33/07

## POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (sprawozdawca)

SSN Grzegorz Misiurek

w sprawie z powództwa Przedsiębiorstwa Zaopatrzenia Technicznego "U."

Sp. z o.o.

przeciwko Przedsiębiorstwu Produkcji Handlu i Usług "M.-SERWIS"

Sp. z o.o.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 15 maja 2007 r.,

zażalenia strony pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 7 grudnia 2006 r.,

**oddala zażalenie i zasądza od pozwanego na rzecz powoda 1800  
(jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów  
postępowania zażaleniowego.**

## Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 7 grudnia 2006 r. Sąd Apelacyjny uchylił wyrok Sądu Okręgowego z dnia 27 kwietnia 2005 r., zaskarżony apelacją przez powoda Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Technicznego „U.” Spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i odrzucił sprzeciw pozwanego Przedsiębiorstwa Produkcji, Handlu i Usług „M.-Serwis” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego z dnia 22 lipca 2005 r., a nadto zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda koszty postępowania apelacyjnego.

Jak wynika z uzasadnienia powyższego postanowienia, wyrok Sądu Okręgowego, którym tenże Sąd oddalił powództwo, został wydany na skutek przywrócenia pozwanemu terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego. Doręczenie zastępcze wyroku zaocznego stronie pozwanej w trybie przepisany art. 139 § 1 k.p.c. nastąpiło w dniu 12 sierpnia 2005 r. po dwukrotnym awizowaniu przesyłki w dniach 28 lipca 2005 r. i 5 sierpnia 2005 r. Pozwany złożył sprzeciw od wyroku zaocznego dnia 13 września 2005 r., złożony wraz z nim wniosek o przywrócenie terminu uzasadniając chorobą prezesa zarządu pozwanego w okresie od 28 kwietnia do 3 września 2005 r., niezatrudnianiem w spółce żadnych pracowników oraz wyłącznym upoważnieniem prezesa do odbioru korespondencji. Na tej podstawie postanowieniem z dnia 11 października 2005 r. Sąd Okręgowy przywrócił pozwanej termin do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego, po rozpoznaniu zaś tego sprzeciwu wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2006 r. uchylił wyrok zaoczny i oddalił powództwo.

Rozpoznając apelację powoda od tego wyroku Sąd Apelacyjny poddał kontroli prawidłowość postanowienia w przedmiocie przywrócenia pozwanemu terminu do wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego na podstawie art. 380 k.p.c., wobec podniesienia przez powoda zarzutu w tym zakresie. Sąd zwrócił uwagę, że art. 168 § 1 k.p.c. dopuszcza przywrócenie terminu jedynie w takim przypadku, gdy strona nie dokonała czynności w terminie bez swojej winy. Co prawda fakt choroby prezesa zarządu strony pozwanej został wykazany zaświadczeniami lekarskimi, jednak zgodnie z treścią tych zaświadczeń „chory

mógł chodzić”. Niedyspozycja prezesa nie umożliwiała mu zatem odbioru awiza z siedziby spółki oraz odebrania przesyłki z urzędu pocztowego.

Nadto Sąd Apelacyjny wskazał na charakter prawny strony pozwanej, którą jest spółka prawa handlowego i uznał, że nie może ona być utożsamiana z osobą uprawnioną do jej reprezentowania. W sytuacji choroby prezesa zarządu obowiązkiem spółki było ustanowienie pełnomocnika do prowadzenia jej spraw, a przynajmniej do odbioru korespondencji, tym bardziej, że nie zatrudniała ona żadnych pracowników. Od przedsiębiorcy należy, zdaniem Sądu drugiej instancji, wymagać więcej niż od „osób faktycznych”. Postępowanie strony pozwanej świadczy zatem o jej niedbalstwie, co prowadzi do wniosku, że przywrócenie terminu było niezasadne. W konsekwencji wyrok zaoczny Sądu Okręgowego w Gliwicach jest prawomocny. Późniejszy wyrok tegoż Sądu, wydany na skutek wniesienia sprzeciwu pozwanego od wyroku zaocznego, zapadł w warunkach nieważności i podlega uchyleniu na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaś spóźniony sprzeciw od wyroku zaocznego — odrzuceniu w oparciu o art. 344 § 3 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwana spółka podniosła zarzut naruszenia art. 168 § 1 k.p.c., poprzez przyjęcie, że pozwana ponosi winę za naruszenie terminu do dokonania czynności procesowej w postaci wniesienia sprzeciwu od wyroku zaocznego Sądu Okręgowego z dnia 22 lipca 2005 r. W uzasadnieniu strona pozwana wywodziła między innymi, że prezes zarządu spółki przebywa poza jej siedzibą, co faktycznie uniemożliwia mu pełnienie obowiązków; spółka nie mogła także ustanowić w prosty sposób pełnomocnika, gdyż podczas choroby prezesa zwołanie zgromadzenia wspólników lub odbycie posiedzenia zarządu nie byłoby wykonalne. Wskazując na powyższy zarzut, pozwana wnosiła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zasądzenie kosztów, względnie o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Nadto pozwana, powołując się na przepis art. 380 k.p.c. w zw. z art. 398<sup>21</sup> k.p.c. wnosiła o poddanie kontroli przez Sąd Najwyższy w niniejszym postępowaniu postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 8 sierpnia 2006 r., którym ten Sąd oddalił dwa zażalenia na postanowienia Sądu Okręgowego wydane dnia 20 czerwca 2006

r.: w przedmiocie odrzucenia apelacji powoda od wyroku tegoż Sądu z dnia 27 kwietnia 2006 r., a także postanowienia w przedmiocie odrzucenia zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego z dnia 12 maja 2006 r. Skarżąca wywodziła w uzasadnieniu, że rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji rażąco narusza art. 130<sup>2</sup> § 3 k.p.c. w zw. z art. 21 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.).

W odpowiedzi na zażalenie powód wnosił o odrzucenie zażalenia, a ewentualnie o jego oddalenie i o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu powyższego wniosku podał między innymi, że skarżone postanowienie nie jest „postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie”, a zatem nie przysługuje na nie zażalenie do Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie podlega oddaleniu. Trafnie wywiódł Sąd Apelacyjny, że choroba prezesa zarządu obiektywnie nie uniemożliwiła mu odbioru przesyłki, którą prawidłowo dwukrotnie awizowano (k. 125), z zachowaniem wymagań wynikających z przepisu § 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie szczegółowego trybu doręczania pism sądowych przez pocztę w postępowaniu cywilnym (Dz.U. Nr 62, poz. 697 z późn. zm.).

Bezpośrednio odnosząc się do wywodów pełnomocnika strony pozwanej w uzasadnieniu zażalenia, należy zauważyć, że zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego w przedmiocie przywrócenia terminu, brak winy strony w uchybieniu terminu winien być oceniany z uwzględnieniem wszystkich okoliczności, w sposób uwzględniający obiektywny miernik staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy (tak m.in. w postanowieniach SN: z dnia 16 czerwca 2004 r., III CZ 38/04, niepubl.; z dnia 29 kwietnia 2005 r., V CZ 26/05, niepubl.; z dnia 10 stycznia 2007 r., I CZ 108/06, niepubl.). Jakkolwiek wyklucza to automatyzm oceny, nie ulega także wątpliwości, że obowiązkiem sądu rozstrzygającego o zasadności przywrócenia terminu jest uwzględnienie profesjonalnego charakteru działalności strony. Jest oczywiste,

że stopień zorganizowania osób prawnych, zwłaszcza będących przedsiębiorcami, uzasadnia postawienie przed nimi wyższych, aniżeli w przypadku stron będących osobami fizycznymi, wymagań odnośnie do zorganizowania obiegu pism i trybu odbioru korespondencji. Brak osób zatrudnionych w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością nie mógł zatem stanowić dostatecznego usprawiedliwienia dla uchybienia terminowi do dokonania czynności procesowej.

Argument, że choroba uniemożliwiła prezesowi zarządu strony pozwanej wykonywanie obowiązków, nie mógł odnieść zamierzonego skutku również z tego powodu, że zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, choroba strony lub jej pełnomocnika – co odpowiednio należy odnosić także do osoby działającej w charakterze organu osoby prawnej – nie zawsze stanowi zdarzenie uniemożliwiające stronie zachowanie terminu procesowego (postanowienie SN z 7 marca 2000 r., III CKN 80/02, niepubl.). Okoliczność, że chory może się poruszać, ze wszech miar uzasadnia przyjęcie wniosku, że jest on zdolny do działania w procesie (por. postanowienie SN z dnia 23 sierpnia 2000 r., II CKN 1039/00, niepubl.). Wystarczające do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu jest nawet stwierdzenie przez sąd, że strona mimo choroby mogła skorzystać z pomocy innych osób (postanowienie SN z dnia 12 lipca 2005 r., I CZ 35/05, niepubl.).

Z powyższych względów wniosek o wzruszenie zaskarżonego postanowienia, jako oczywiście bezzasadny, nie zasługiwał na uwzględnienie.

Gdy natomiast chodzi o żądanie poddania kontroli Sądu Najwyższego postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 8 sierpnia 2006 r., należy zwrócić uwagę, że poza postanowieniami w przedmiocie odrzucenia skargi kasacyjnej lub skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, przepis art. 394<sup>1</sup> § 2 k.p.c. dopuszcza wnoszenie zażaleń do Sądu Najwyższego wyłącznie na postanowienia sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem jednak postanowień, o których mowa w art. 398<sup>1</sup> k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji. Ustawa procesowa wyraźnie zatem statuuje dwuinstancyjne postępowanie zażaleniowe.

Sąd Najwyższy nie działa w tym przypadku jako sąd kasacyjny. Jak zatem zasadnie wywodzi strona powodowa w odpowiedzi na zażalenie, wniesienie środka zaskarżenia do Sądu Apelacyjnego jako sądu drugiej instancji wyczerpało w tym zakresie tok instancji, zaś wniosek pozwanego o „kontrolę” postanowienia jest niedopuszczalny.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398<sup>14</sup> k.p.c. w zw. z art. 394<sup>1</sup> § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.